

Een boekenkast ... mijn beste speelmakker

1 november 1986

Auteurs: Herman Coene, Chris Peeters, Karin Zwaenepoel

Volume: 16

Nummer: 5

Pagina's: 298-301

Documenten

- [vonk_jrg16_048.pdf](#)

een boekenkast mijn beste speelmakker de laatste jaren is men in onderwijskringen meer en meer bewust geworden van het feit dat het kleuteronderwijs meer kan betekenen dan enkel een voorbereiding op de lagere school het kleuteronderwijs heeft haar eigen functie die vernieuwde eenheid is er vooral gekomen dankzij de projectgroep ervaringsgericht kleuteronderwijs egko het egko schuift binnen het kleuteronderwijs een drietal basisprincipes naar voren m n kleuterinitiatief milieu verrijking en ervaringsgerichte dialoog bekijken we deze principes even van dichtbij vrij kleuterinitiatief kleuters mogen zelf bepalen wat ze gedurende de dag zullen doen kleuters mogen kiezen uiteraard zijn er grenzen en afspraken verrijking van het milieu men streeft ernaar om via een zo ruim mogelijk aanbod van materiaal en activiteit ten aan de ontwikkelingsbehoeven van de kleuter tege moet te komen ervaringsgerichte dialoog men luistert echt naar kinderen en biedt hen kansen om hun ervaringen te verwoorden deze drie principes vereisen van de leidst er een enorme dosis inzet en creativiteit men tracht immers tegemoet te komen aan de eigenheid van elke individuele kleuter d w z eerder een procesgericht werken dan wel produktgericht eerder groepsgericht dan wel klassikaal enz kleuteronderwijs op deze wijze bekeken biedt kleuters de kans om zichzelf te ontplooiën kleuters krijgen de kans hun eigen ervaringen als uitgangspunt te nemen voor verdere ontwikkeling en dit op de meest diverse domeinen in dit artikel belichten we de rol die de bibliotheek kan vervullen in die ervaringswereld dit stelt een aantal vragen over de manier waarop de bibliotheek geïntegreerd kan worden in de leefwereld van het kind de bibliotheek integreren in de leefwereld van het kind is dit geen ijdele hoop van een gemotiveerd bibliothecaris heeft de bibliotheek onze kleuters wel iets te bieden past een schoolbibliotheek in het kleuteronderwijs in het kader van wat in de eerste alinea van dit artikel werd geschreven kan de bibliotheek een ideale plaats zijn om kinderen hun eigen ervaringen te laten verwoorden hun ervaringen te verrijken en nauwkeuriger te exploreren een bibliotheek moet de kans bieden om kinderen in alle vrijheid te confronteren met hun ervaringen wanneer kinderen van jongsaf de bibliotheek leren kennen als een

plek waar informatie op eigen niveau aanwezig is als een plek waar je lekker in prentenboeken kan 298 vonk 1986 16de jg nr 5 duiken of als een plek waar grote prenten liggen van in werkelijkheid zeer kleine dingen dan lijkt het aanne melijk dat een bibliotheek haar plaats binnen de leefwe reld van een kind terecht kan opeisen indien tenminste aan een aantal voorwaarden op het vlak van inrichting en aanbod is voldaan bij wijze van illustratie geven we hier het verslag van een bezoek met kleuters aan een bibliotheek de activiteit werd begeleid door karin zwaenepoel studente aan de kleuternormaalschool pulhof te berchem daarna geven we de bedenkingen van de bibliothecaris naar aanleiding hiervan weer met kleuters naar de bibliotheek elke stage denk je erover na hoe kan ik kleuters uitnodigen om zelf initiatieven te nemen hoe breng ik kleuters ertoe hun ervaringen te verwoorden door over deze vragen na te denken ontstond de idee om met de kleuters eens naar de bibliotheek te gaan daar zouden ze dan boeken kunnen ontlene n en deze dan in de klas of thuis bekijken en vergelijken zo zouden kleuters spontaan kennis maken met boeken ze zouden langzamerhand inzicht krijgen in boeken ze zouden er vooral veel plezier aan beleven en er toch veel bij leren het is me een ervaring geworden eerst moest ik een bibliotheek vinden die aantrekkelijk is voor kleuters kus sens gezellig hoekje schabben op kleuterhoogte knappe prentenboeken omdat ik niet zo snel een bibliotheek vond die aan mijn voorwaarden voldeed heb ik na goedkeuring van de schoolbibliothecaris de eigen bibliotheek kleutergericht gemaakt dan zocht ik naar activiteiten om dit onderwerp aan te brengen en de kleuters te motive ren voor de uitstap een verhaal bracht ons uiteindelijk in de bib de kleuters kregen de kans om vrije reacties te geven op de nieuwe omgeving ze wandelden tussen de boeken maar doken al snel met enkele prentenboeken in de kussens boeken werden bekeken en vergeleken er werd uitvoerig verteld en doorgegeven elk hoekje van de bibliotheek werd uitgekamd grote men sen boeken werden vergeleken naar grootte vorm en kleur uiteindelijk werd besloten om enkele boeken te ontlene n en ze mee naar de klas te nemen in de klas bleven de kleuters praten over de bibliotheek over de boeken en werd door de kleuters voorgesteld om ook in de klas een bibliotheek te maken met boeken die regelmatig veranderd kunnen worden een bibliotheek waar geen mama s en papa s kunnen komen want er zijn geen stoelen enkel kussens er kon nog zoveel gebeuren maar de tijd ontbrak 299 wel dit nog als een kleuterschool verbonden is aan een lagere school met bib dan loont het echt de moeite om in die bibliotheek een echt knus boekenhoekje voor kleuters in te richten alskinderen immers op een ontspannende en niet verplichte wijze kunnen praten over zelfgekozen onderwerpen dan blijken ze in staat tot unieke waarnemingen en ver woorden ze deze waarnemingen op een erg creatieve manier reacties van de bibliothecarissen het feit dat de kleuterleidster niet direct een bibliotheekomgeving vond die aan haar behoeften voldeed toont duidelijk de enorme kloof aan die er bestaat tussen gebruikers en bibliotheken de tempels der wijsheid op een grappige wijze wordt dit geillustreerd in volgende sketch es mro dir schon gefallen sally 7 ich find c jedik 3l tes10 e r 1 b a iothekf it n fiennen kenne11iich 1 1 xanti sq kick mm sehen c 4 3 uit c m schulz charlie braun and seine freunde ravenburg 1981 p 18 de eenzijdige gerichtheid van bibliothecarissen op hun collectie hun optreden als conservators

van het geeste lijk erfgoed van de mensheid ingewikkelde systematieken en reglementeringen hebben bibliotheekbezoek voor vele gebruikers onaantrekkelijk gemaakt voor 4 5 van de bevolking ligt de openbare bibliotheek buiten de dagelijkse leefwereld jeugdige bezoekers gebruiken meestal slechts een fractie van wat de bibliotheek te bieden heeft in functie van verplichte studie of huislectuur gelukkig waait er de laatste jaren een nieuwe wind door de bibliotheekrangen betere dienstverlening gebruikers gerichtheid publiciteit en voorlichting bibliotheekin troductie kwaliteitsverbetering van het aanbod gebrui 300 kersgidsen zijn evenzovele middelen om de bibliotheek dichterbij de consument te brengen om de bibliotheek ljeen meer uitnodigend karakter te geven dient ook de architectuur aangepast bepaalde bevolkingsgroepen worden zowel geestelijk als fysisch geweerd uit de bibliotheek voor ouders met kleine kinderen b v is bibliotheekbezoek een opdracht in een tijd waarin bloemenwinkels waren huizen kappers speelhoekjes voor de allerkleinsten inrichten zien de meeste van onze bibliotheken er nog vrij archaisch uit bibliothecarissen moeten ernaar streven dat bezoekers de bibliotheek gaan beleven eerder dan gebruiken een van de manieren om de afstandelijkheid die bibliotheken kenmerkt op te heffen is een andere wijze van presenteren vooral naar kleinere kinderen toe speelt dit een belangrijke rol deze groep kenmerkt zich door spontane iteit natuurlijk plezier verlangen naar gezelschap zelfontdekking de klassieke warenschikking komt hieraan niet tegemoet de presentatie moet gekenmerkt zijn door flexibiliteit en mobiliteit in plaats van saaie kasten straten waar de boeken rug aan rug staan opgesteld moet men gaan naar een luchtiger manier van presenteren met speel en snuffelhoeken over de bibliotheek verspreid een aangepaste vloerbekleding zitjes posters achtergrondmuziek zorgen voor een gezellige sfeer een kindgerichte infrastructuur en architectuur kan er aldus toe bijdragen de bibliotheek beter te integreren in de leefwereld van het kind daarnaast dient ook het aanbod van de bibliotheek verruimd te worden het boek is immers maar een communicatiecentrum naast de vele andere waarmee kinderen in hun leefwereld geconfronteerd worden in een dergelijke mediatheek kunnen in een min of meer systematische ordening en eventuele ontsluiting allerlei materialen hun plaats vinden verhalende en informatieve platen foto s boeken tijdschriften audiovisuele middelen en allerlei realia het zou nuttig zijn dat mensen die ervaringen hebben op dit gebied hun bevindingen aan elkaar medelen de auteurs van dit artikel zien in elk geval reacties of suggesties i v m activiteiten met kleuters in een mediatheek graag tegemoet herman coene docent kleuternormaalschool pulhof berchem verhoevenlei 14 2130 brasschaat chris peeters bibliothecaris pulhof berchem beeklaan 24 2550 kontich karin zwaenepoel studente kleuternormaalschool pulhof berchem romeinseput 102 2520 edegem